

GGY343

BANKACILIK

Dr. Bahşayış FIRATOĞLU

Ankara Üniversitesi UBF Gayrimenkul Geliştirme ve Yönetimi Bölümü

INTERNATIONAL
VALUATION
STANDARDS
COUNCIL

RICS

Döviz Piyasaları ve Uluslararası Finans

INTERNATIONAL
VALUATION
STANDARDS
COUNCIL

RICS

GİRİŞ

- Genel bir tanımlamayla yabancı ülke paralarına veya para yerine geçen her türlü ödeme araçlarına döviz (Foreign Exchange - FX) denir.
- Bankacılık uygulamalarında nakit yabancı paralara efektif döviz yada sadece efektif adı verilir.

INTERNATIONAL
VALUATION
STANDARDS
COUNCIL

RICS

DÖVİZ PİYASASININ KAPSAMI

- Döviz piyasası, yabancı paraların yada nakit para yerine geçen banka havalesi, ödeme emri, çek vs. gibi araçların kişiler, bankalar veya firmalar tarafından alınıp satıldığı piyasalardır.

INTERNATIONAL
VALUATION
STANDARDS
COUNCIL

RICS

Ekonominin Dış Dünya ile İlişkisi

- Ödemeler Dengesi (Akım Tablosu)
 - A. Cari İşlemler Hesabı
 - 1. Mal Ticareti
 - 2. Hizmet Ticareti
 - B. Sermaye Hesabı
 - C. Finans Hesabı
 - D. Net Hata ve Noksan
 - E. Rezerv Hareketleri

INTERNATIONAL
VALUATION
STANDARDS
COUNCIL

RICS

DÖVİZ HAREKETLERİNİN ETKİSİ

- Yerli para yabancı para karşısında **değer kaybederse (TL/€) ↑**:
 - İthal malların fiyatı artar – ithalat pahalılaşır / azalabilir? => azalamazsa (petrol) enflasyon ↑
 - İhraç malları ucuzlar, ihracat artar => üretim ↑
 - Cari işlemler açığı azalır
- Yerli para yabancı para karşısında **değer kazanırsa (TL/€) ↓**:
 - İthal malların fiyatı düşer – ithalat ucuzlar ve artar
 - İhraç malları pahalılaşır, ihracat düşer => üretim ↓
 - Cari işlemler açığı artar

INTERNATIONAL
VALUATION
STANDARDS
COUNCIL

RICS

DÖVİZ KURLARININ BELİRLENMESİ

INTERNATIONAL
VALUATION
STANDARDS
COUNCIL

RICS

GGY 343 2019-2020 Güz

varıvılı

DÖVİZ KURU REJİMLERİ

- Sabit Kur
- Dalgalı Kur
- Ayarlanabilen Dalgalı Kur
- İMF Tasnifleri

INTERNATIONAL
VALUATION
STANDARDS
COUNCIL

RICS

DÖVİZ KURLARININ BELİRLENMESİ

Serbest Piyasa – Arz Talep dengesi

UZUN VADEDE

- Tek Fiyat Yasası (Law of One Price – LOP):
- Satın Alma Gücü Paritesi (Purchasing Power Parity – PPP)
- Big mac Index <https://www.economist.com/news/2018/07/11/the-big-mac-index>

KISA VADEDE

- Varlık piyasası modeli çerçevesinde:
- Yerli / yabancı paranın beklenen getirisi – faiz oranları

INTERNATIONAL
VALUATION
STANDARDS
COUNCIL

RICS

UZUN VADEDE DÖVİZ KURLARI

- Tek Fiyat Yasası (Law of One Price – LOP):
 - Mal piyasasına bakılıyor: Aynı mal iki ayrı ülkede üretilirse fiyatı aynı olmalı.
 - Çelik ABD’de \$100, Japonya’da 10.000 yen
=> dolar/yen kuru = $100/10.000$
 - Kur $200/10.000$ olursa Japon çeliği ABD’de 50 dolara, ABD çeliği de Japonya’da 20.000 yene satılır.
 - ABD çeliği (Japon çeliği ile aynı) her yerde daha pahalı => talep sıfırlanır.
 - Arz fazlası ancak kurun 100 yen/dolara düşmesiyle sağlanır.
- Satın Alma Gücü Paritesi (Purchasing Power Parity – PPP)
 - Kur iki ülkedeki fiyat düzeylerine göre belirleniyor
 - LOP’un genele uygulanması – tek mal fiyatı yerine genel fiyat düzeyi
 - Eğer Japonya’da fiyatlar %10 artarsa, dolar %10 değer kazanır (Japon çelik fiyatı 11.000 olursa, kur 110 yen/dolar)

INTERNATIONAL
VALUATION
STANDARDS
COUNCIL

RICS

UZUN VADEDE DÖVİZ KURLARINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

- Nispi fiyatlar
 - Bir ülkedeki fiyatların nispi olarak artması parasının değer kaybetmesine yol açar
- Ticaret sınırlamaları: gümrük vergileri-kotalar
 - İthalata getirilen sınırlamalar yerli mallara talebi artırır => paranın değeri artar
- Yabancı ve Yerli mallara olan talep/tercih değişiklikleri
 - Bir ülkenin ihraç mallarına olan talebin artması parasının değerini artırır
 - Bir ülkede ithal mallara olan talebin artması parasına değer kaybettirir
- Verimlilik
 - Bir ülkenin diğer ülkelere göre verimliliğini artırması parasının değerini artırır.

INTERNATIONAL
VALUATION
STANDARDS
COUNCIL

RICS

- TL getirisi, TL cinsinden varlıkların faizidir.

$$R^{TL} = i^{TL}$$

Yerli yatırımcı yabancı para cinsinden bir varlığa yatırır ise hem faiz elde edecek hem de bu varlığın değer değişikliğinden yararlanacak:

$$R^{\$} = i^{\$} + \frac{E_{t+1}^e - E_t}{E_t}$$

burada $R^{\$}$ yabancı aktif tutmanın getirisi, E_{t+1}^e beklenen döviz kuru, E_t ise cari döviz kurudur.

INTERNATIONAL
VALUATION
STANDARDS
COUNCIL

RICS

• Faiz paritesi

$$i_{TL} = i^{\$} + \frac{E_{t+1}^e - E_t}{E_t}$$

İki şartı var:

- Sermaye hareketlerinde kısıt olmaması
- İki para birimi birbirinin ikamesi olması
- (TL'nin getirisi dolara göre fazla olursa TL'ye talep artar, TL değer kazanır)
- Döviz piyasasında denge yerli ve yabancı varlıkların getirilerinin eşitlendiği noktada oluşur.

INTERNATIONAL
VALUATION
STANDARDS
COUNCIL

RICS

KISA VADEDE DÖVİZ KURLARI

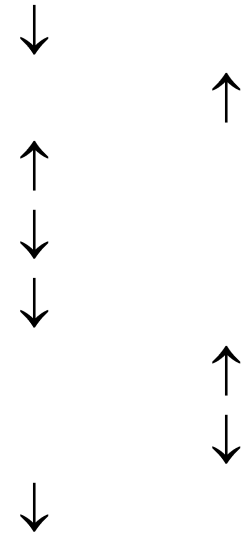
- Beklenen getirilere göre belirleniyor

ARTIŞ:

(TL/\$)

- Beklenen Yurtiçi Faiz oranları
- Beklenen Yurt dışı Faiz oranları
- Beklenen Yurtiçi Fiyat Düzeyi
- Beklenen Yurt dışı Fiyat Düzeyi
- Beklenen ithalat engelleri (gümrük ve kotalar)
- Beklenen ithalat talebi
- Beklenen ihracat talebi
- Beklenen Verimlilik artışı

DÖVİZ KURU TEPKİSİ

INTERNATIONAL
VALUATION
STANDARDS
COUNCIL

RICS

KISA VADEDE DÖVİZ KURLARININ HAREKETİ

- Döviz kurlarının belirlenmesi beklentilere bağlı olduğu için kısa vadede çok hızlı hareketler, büyük çalkantılar görülebiliyor.
- Yukarıda sayılan faktörlerin herhangi birisi ile ilgili beklentilerin değişmesi, ilgili para biriminin beklenen getirisi üzerinde derhal etkisini gösteriyor ve kurlarda aniden hareketlilik yaratabiliyor.
- Varlık piyasasına dayanmayan modellerde beklentiler hesaba katılmadığı için bu modeller (LOP-PPP) çalkantıları açıklamada başarısız kalıyor.

INTERNATIONAL
VALUATION
STANDARDS
COUNCIL

RICS

